DR MOHSEN
ALGHASI
NEUROSURGEON

دکتر محسن القاسی

متخصص جراحی مغز و اعصاب دیـسک و ستون فقرات

جراحی قاعده جمجمه، نورواندوسکوپی

مراقبت‌های بعد از عمل جراحی مغز

dralghasi.com

مراقبت‌های بعد از عمل جراحی مغز

عمل‌های جراحی مغز، از جمله عمل‌های سختی هستند که دوره نقاهت طولانی مدتی دارند و به همین دلیل بیماران باید نکات و مراقبت‌های مهم بعد از عمل را به خوبی رعایت کنند. در اینجا با مهم ترین مراقبت‌های بعد از عمل جراحی مغز آشنا می شوید.

دوران نقاهت جراحی مغز و کیفیت آن به عوامل زیر بستگی دارد:

- محل تومور مغز
- ناحیه‌های تحت عمل جراحی
- سن و وضعیت سلامت عمومی بیمار

پانسمان و بخیه

- ☐ پانسمان زخم را تمیز و پاکیزه نگه دارید. هر زمان که بانداژ آن‌ها خیس و یا کثیف شد، آن را عوض کنید.
- ☐ لازم است که یک روز در میان پانسمان تعویض شود .
- ☐ برای پانسمان می توانید از گاز استریل یا پانسمان یک بار مصرف استفاده کنید.
- ☐ بتادین با زخم تماس مستقیم نداشته باشد.
- ☐ برای شست و شوی زخم، از سرم شست و شو استفاده کنید.
- ☐ برای استحمام از پانسمان ضدآب استفاده کنید.
- ☐ در بخیه‌های جذبی نیازی به کشیدن بخیه ها نیست. فقط ابتدا و انتهای آن را تمیز نگه دارید.

استعمال دخانیات

- ☐ استعمال دخانیات می‌تواند در روند ترمیم اختلال ایجاد کند و روند بهبود را کاهش دهد. بهتر است در دوران نقاهت از استعمال دخانیات جلوگیری کنید.

حمـــام

- ☐ گرچه فاصله بین دو لبه زخم در فاصله ۴۸ تا ۷۲ ساعت پر می‌شود، ولی به هر حال بی احتیاطی در مراقبت از زخم می‌تواند خطرناک باشد؛ پس بهتر است پنج تا هفت روز پس از عمل، زخم شما با آب در تماس نباشد.

در صورتی که از پانسمان ضد آب استفاده کنید ، می توانید پس از ترخیص، استحمام کنید .

درمان توانبخشی

- ☐ برخی بیماران پس از ترخیص به درمان‌های بیشتری نیاز دارند. در صورت نیاز، این درمان‌ها توسط پزشک برای شما تجویز می‌شود.

ضربه

- ☐ از ضربه به محل جراحی سر تا شش ماه پرهیز کنید، چرا که ممکن است باعث جابجایی استخوان شود.

پزشک و پرستار توصیه‌های لازم را درباره مراقبت بعد از عمل تومور مغزی در منزل و اتفاقات احتمالی دوران نقاهت پس از جراحی مغز، قبل از ترخیص بیمار به وی و خانواده‌اش ارائه می‌دهند. یکی از این توصیه‌ها درباره زمان تماس با اورژانس است. اگر بیمار دچار عارضه‌های زیر شد، به سرعت با اورژانس تماس بگیرید

مشکلات تنفسی
تشنج بی‌سابقه
بیشتر شدن تشنج‌ها
عوض شدن نوع تشنج
افت هوشیاری

- دشواری در ادرار
- بی‌اختیاری ادرار یا مدفوع
- گیج بودن بیمار یا فراموشکار شدن وی
- داشتن توهم
- مشاهده تغییرات قابل توجه در رفتار یا خلق و خوی بیمار
- مشکلات بینایی یا شنوایی
- خستگی بیش از حد
- حالت تهوع یا استفراغ
- احساس ضعف در بازوها یا پاها یا راه رفتن با سختی
- بیشتر یا شدیدتر شدن سردردها
- غش کردن یا تشنج
- اختلالات گفتاری
- افزایش حساسیت به نور
- خشک و سفت شدن گردن
- تب بالاتر از ۳۸ درجه سلسیوس
- قرمز، متورم و دردناک شدن ساق پا

رانندگی

- امکان رانندگی پس از جراحی مغز به گستردگی جراحی و دوران نقاهت بیمار بستگی دارد. به علاوه اگر بیمار دچار تشنج شود، نباید برای مدتی رانندگی کند. بیمار حدوداً دو هفته پس از جراحی مغز معاینه می‌شود و پزشک توانایی وی را برای رانندگی در این زمان می‌سنجد.
- رانندگی با اجازه پزشک باشد.

مسافرت

- سفر بعد از جراحی تومور مغز به گستردگی جراحی، چگونگی دوران بهبود و طرح درمان و البته مقصد سفر بستگی دارد. پزشک معالج ، مناسب بودن سفر در دوران تحت نظر بودن و پرتودرمانی را با توجه به شرایط خاص بیمار تعیین می‌کند.
- مسافرت هوایی با اجازه پزشک باشد.

کـــار

- اکثر بیماران می‌توانند ۸ ـ ۶ هفته پس از عمل تومور مغز در محل کار حاضر شوند. البته تصمیم نهایی را پزشک معالج و بیمار با توجه به شرایط موجود می‌گیرند.

خوابیدن

- از خوابیدن روی شکم (دمر) اجتناب شود.
- به هنگام خوابیدن، سر مقداری بالاتر قرار بگیرد.

تغذیه

- از آنجا که جراحی‌های تومور مغزی، گاه با درجاتی از کاهش هوشیاری همراه است، بیماران تا ۲۴ ساعت اول پس از جراحی، نباید به جز برخی مایعات، غذای جامد بخورند. پس از هوشیاری کامل بیمار و کنترل قدرت بلع، به تدریج غذای نرم و سوپ تجویز می‌شود. بعد از دو تا سه روز نیز غذای کم نمک به بیمار توصیه می‌شود.
- در این دوره بهتر است بیمار مکمل‌های فیبری را به صورت روزانه مصرف کند. زیرا ممکن است بعد از جراحی تومور مغزی، مثانه و روده عملکرد طبیعی خود را نداشته باشند.
- گنجاندن مواد پروتئینی و انواع ویتامین‌ها در رژیم غذایی بیمار می‌تواند به کاهش استرس و نگرانی کمک کند و توان از دست رفته او را سریع‌تر بازگرداند.

بارداری

- بارداری قبل از جراحی و در زمان پرتودرمانی، به دلیل عوارض بیهوشی، داروهای خاص و پرتودرمانی برای جنین در رحم توصیه نمی‌شود. پزشک معالج و بیمار زمانبندی بارداری را با توجه به شرایط خاص موجود پس از جراحی و پرتودرمانی تعیین می‌کنند.
- روش‌های جلوگیری از بارداری که در آنها هورمون مصرف می‌شود، بر بعضی تومورها اثر میگذارند، بنابراین مصرف داروهای پیشگیری باید تحت نظر پزشک باشد.

فعالیت/ ورزش

- میزان فعالیت پس از عمل مغز، به گستردگی جراحی، کیفیت دوران نقاهت و نوع فعالیت‌های مورد نظر، بستگی دارد.
- از انجام فعالیت‌های پرخطر تا ۳ ماه پس از جراحی خودداری کنید.
- از انجام فعالیت‌های طاقت‌فرسایی همچون دوچرخه‌سواری، دویدن، وزنه‌برداری و یا ورزش‌های سنگین هوازی تا ۳ ماه خودداری کنید.
- از انجام ورزش‌های خشن و پربرخورد تا ۶ ماه پس از جراحی خودداری کنید.

فعالیت جنســی

- رابطه جنسی معمولا با افزایش فشار خون و افزایش فشار داخل جمجمه همراه است و برای افراد سالم هم ممکن است منجر به سردرد شود. داشتن رابطه جنسی مشکلی برای فرد ایجاد نخواهد کرد، مشروط به اینکه جراح از تحت کنترل بودن فشار داخل جمجمه مطمئن باشد.
- در هنگام رابطه جنسی از حرکات خشن و ناگهانی اجتناب شود.

دارو

- مصرف بسیاری از داروهای معمول، مانند انواع ویتامین و داروهای تجویزی قبل از ترخیص دوباره شروع می‌شود.
- پزشک معالج دستور مصرف داروهای خاص جراحی و یا تومور مغز، مانند استروئیدها، داروهای ضدتشنج، داروهای سرگیجه، درد و حالت تهوع و استفراغ را با توجه به شرایط بیمار پس از عمل جراحی مغز، تعیین می‌کند.
- داروی بیماری‌های داخلی و قلب مثل مرض قند و فشارخون را طبق دستور زمان ترخیص و در صورتیکه دستوری نبود، مانند قبل از جراحی مصرف کنید .
- اگر از داروهای رقیق‌کننده خون مانند وارفارین (کومادین)، کلوپیدوگرل (پلاویکس) یا آسپرین استفاده می‌کنید، حتما این موضوع را با پزشک خود در میان بگذارید.

فعالیت‌های روزمره

- به مدت ۲ تا ۳ ماه از رانندگی‌کردن بپرهیزد و یا با کسب اجازه از پزشک شروع به رانندگی‌کنید.
- پس از دراز‌کشیدن، به آرامی از جا بلند شوید تا دچار سرگیجه نشوید.
- هر زمان که احساس خستگی کردید، استراحت‌کنید.
- سعی‌کنید هر روز به پیاده روی کنید.
- حداقل تا ۳ ماه پس از جراحی کرانیوتومی، موی سرتان را رنگ نکنید.
- موقع خوابیدن بصورت صاف نخوابید.
- تا زمانی که پزشک به شما اجازه نداده است از برداشتن اشیاء سنگین و زور زدن اجتناب کنید.
- پس از گذشت ۳ تا ۵ روز از جراحی می‌توانید سر را با شامپو بچه و آب ولرم بشویید.

ورم سر و صورت پس از جراحی تومور مغزی

پس از جراحی تومورهای مغزی تورم در بافت‌های متعددی ممکن است اتفاق بیفتد. تورم پوستی و حتی تغییر رنگ به خاطر جابجایی و کشش پوست حین جراحی است و از روز پنجم کم می‌شود و ظرف دو هفته پوست کاملا سالم به نظر می آید.

در صورت تشنج باید چه کار کرد؟

تشنج به خودی خود مقوله پیچیده و مفصلی است؛ می‌تواند نگران‌کننده باشد یا اتفاقی کم خطر که هرگز تکرار نشود.
در صورت مشاهده آن، ابتدا خونسردی خود را حفظ کنید. فقط مراقب باشید حرکات اندام‌ها و سر موجب برخورد به اجسام اطراف بیمار تشود. از شلوغ کردن اطراف پزشک خودداری شود.
معمولا تشنج بعد از چند ثانیه متوقف می‌شود، اما خواب آلودگی بیمار ممکن است تا چند دقیقه یا حتی بیشتر باقی بماند، پس چیزی حتی دارو را در حالت خواب آلود به بیمار ندهید.
حتما به پزشک مراجعه کنید.

آیا بعد از جراحی تومور مغزی، ضربه به سر خطرناک است؟

قطعا پاسخ این سوال آری است. بعد از باز شدن جمجمه و جراحی روی مغز، عروق داخل و اطراف مغز آسیب‌پذیر تر می‌شوند و ضربه با شدت کم هم ممکن است سبب خونریزی مغزی شود.
در برخی جراحی‌ها لازم است بیمار مدتی بدون جایگذاری قسمتی از جمجمه برداشته شده، زندگی کند تا استخوان با تاخیر در جای خود قرار داده شود و بعد بیمار کرانیوپلاستی شود، در این صورت آسیب‌پذیری در منطقه جراحی بسیار بیشتر خواهد بود.

آیا سردرد یا سرگیجه طبیعی است؟ میتوان از مسکن استفاده کرد؟

سردرد، سوزش و خارش در محل عمل کاملا قابل پیش بینی و طبیعی است؛ اما معمولا شدید و غیرقابل تحمل نیستند.
در صورتی که این علائم هشدار وجود نداشتند، میتوانید از مسکن‌های معمول مثل استامینوفن، بروفن، دیکلوفناک و... که احتمالا توسط پزشکتان برای شما تجویز شده استفاده کنید.
اگر به تدریج این سرگیجه و سبکی سر رو به بهبود باشد، جای نگرانی نیست اما در صورت ادامه آن طی چند روز، بهتر است برای بررسی بیشتر از نظر قلبی، فشار خون، قند خون، کم‌خونی، مسائل مربوط به گوش و ... به پزشک مراجعه کنید.

مراجعه بعدی به پزشک

ویزیت اولیه معمولا ۲ هفته پس از جراحی انجام میشود.
پس از آماده شدن جواب پاتولوژی، به پزشک خود اطلاع دهید.

در صورت وجود هرگونه شرایط خاص که در بالا ذکر نشده است،حتما به تیم درمان اطلاع دهید، تا به شما مشاوره لازم را ارائه کنند.

DR MOHSEN
ALGHASI
NEUROSURGEON

دکتر محسن القاسی

متخصص جراحی مغز و اعصاب دیـسک و ستون فقرات

جراحی قاعده جمجمه، نورواندوسکوپی

drm_alghasi

mohsen_alghasi

۰۲۱-۷۲۹۱۹

info@dralghasi.com

mohdenalghasi

dr.mohsen alghasi

dralghasi.com